

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

Філологічний факультет
Кафедра румунської та класичної філології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ЛАТИНСЬКА МОВА ТА ОСНОВИ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Загальноуніверситетська вибіркова дисципліна

Освітньо-професійна програма
Спеціальність

(код, назва)

**Галузь знань 01 Освіта, 03 Гуманітарні науки, 08 Право, 06
Журналістика, 10 Природничі науки, 11 Математика, 12 Інформаційні
технології**

(шифр, назва)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробники:	к.філол. н., доцент Загайська Галина Михайлівна к.філол. н., доцент Чакал Інеса Степанівна к.філол. н., доцент Любімова Оксана Василівна
Профайл викладачів	http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=225
Контактний телефон викладачів	0372-58-48-34 т.м.0501062463
Е-mail викладачів	g.zagaiska@chnu.edu.ua inesa.chakal@gmail.com o.liubimova@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=880
Консультації	Консультації проводяться щопонеділка та щовівторка (14.30–16.00).

1. Анотація дисципліни

Вивчення латинської мови має велике наукове, загальноосвітнє, практичне значення. Знання латини дає можливість ефективно користуватися першоджерелами (історичними, біологічними, юридичними, медичними, богословськими, філологічними). Курс латинської мови передбачає засвоєння студентами нормативної граматики, оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу латинських текстів різної тематики, формування знань про лексичний склад латинської мови, розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на ґрунті греко-латинських елементів, засвоєння термінів фахового профілю, вивчення найуживаніших латинських прислів'їв. Студії з латинської мови полегшать засвоєння європейських мов та поглиблять розуміння рідної мови.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни „Латинська мова та основи наукової термінології” – оволодіння фаховою мовою, міжнародною термінологією. Особливість курсу полягає не лише у безпосередньому накопичуванні знань, а й у формуванні навиків самостійно ці знання шукати і вміло користуватися ними в практичній професійній діяльності. Курс необхідний як філологічним, суспільним, так і природничим і іншим напрямом.

3. Завдання

Досягненню поставленої мети сприяє вирішення таких **завдань**:

- ▶ дати студентам систему теоретичних знань з фонетики, морфології, синтаксису (частково), словотворення латинської мови;
- ▶ сформулювати знання про граматичні категорії іменника, прикметника, числівника, займенника, дієслова;
- ▶ подати лексичний мінімум (бл. 300 кореневих слів), що дозволить студентам читати зі словником латинські тексти, перекладати їх рідною мовою;
- ▶ подати наукові терміни фахового профілю;
- ▶ студентський гімн “Gaudeamus”;
- ▶ запропонувати студентам 100 латинських крилатих висловів з відповідниками в українській та англійській мовах.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення курсу «Латинська мова та основи наукової термінології» студенти зможуть набути:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність використовувати знання мови в професійній діяльності.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вільно оперувати фаховою термінологією для розв’язання професійних завдань.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її,

впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

- Здатність використовувати у фаховій комунікації наукові терміни латинського походження; розуміти міжнародну наукову термінологію, створену на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови; ситуативно правильно вживати стійкі латинські словосполучення наукового стилю.
- Здатність застосовувати теоретичні знання для аналізу та інтерпретації латиномовних писемних джерел.
- Здатність розуміти та пояснювати мовні явища, осмислювати процеси взаємодії соціальних та мовних факторів, усвідомлювати механізми, що ведуть до збагачення словникового складу, шляхом порівняння засобів передачі змісту в різних мовах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- основні віхи історії латинської мови ;
- правила латинського читання і вимови; наголос, довготу і короткість складів;
- відмінкові закінчення іменників усіх відмін;
- відмінювання прикметників I-II та III відмін;
- розряди займенників;
- історичний розвиток латинської наукової термінології;
- найуживаніші латинські наукові терміни;
- латинські прислів'я і крилаті вислови.

Вміти:

- читати латинською мовою, правильно розставляючи наголоси в словах;
- аналізувати особливості словотвірної структури фахових термінів;
- відмінювати іменники I-V відмін;
- узгоджувати прикметники з іменниками та відмінювати їх;
- утворювати ступені порівняння прикметників;
- відмінювати дієслова
- розуміти значення словотворчих елементів – латинських та грецьких коренів, префіксів, суфіксів, етимології терміна;
- читати, аналізувати й перекладати (зі словником) адаптовані латинські тексти, а також оригінальні твори.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна		3	3	90	14	16	-	-	60		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	Усього -го	у тому числі					Усього -го	у тому числі					
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови. Морфологія латинської мови. Частина I													
Тема 1. Вступ до історії латинської мови та її значення для філологічної науки.	4	2				2							
Тема 2. Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus.Sententiae.Abr eviaturae.	5		1			4							
Тема 3. Morphologia . Verbum. Praesens indicativi activi.Termini.	5		1			4							
Тема 4. Imperativus praesentis.Termini.	2					2							
Тема 5. Nomen Substantivum.Termini. Substantiva primae et secundae declinationum.	7	2	1			4							

Тема 6. Praepositiones.	2					2						
Тема 7. Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis. Termini,	5	2	1			2						
Тема 8. Pronomina personalia, possessiva, pronomen reflexivum, adiectiva pronominalia.	4					4						
Тема 9. Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi. Termini.	3		1			2						
Тема 10. Genus passivum temporum systematis infecti. Termini.	5	2	1			2						
Тема 11. Синтаксис пасивної конструкції.	2					2						
Тема 12. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 1.	2		2									
<i>Разом за ЗМ I</i>	<i>46</i>	<i>8</i>	<i>8</i>			<i>30</i>						
Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Частина II												
Тема 1. Substantiva tertiaie declinationis. Termini	7	2	1			4						
Тема 2. Adiectiva tertiaie declinationis. Termini.	5		1			4						
Тема 3. Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa.	2					2						
Тема 4. Gradus comparatiōnis adiectivōrum.	3		1			2						
Тема 5. Adverbium. Gradus comparatiōnis adverbiōrum.	2					2						
Тема 6. Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Termini.	3		1			2						
Тема 7. Activum	5	2	1			2						

temporum systematis perfecti.Termini/												
Тема 8. Verba anomala.	2					2						
Тема 9. Formae verbales (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum).	2					2						
Тема 10. Passivum temporum systematis perfecti.Termini.	5	2	1			2						
Тема 11. Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia.	1					1						
Тема 12.Тексти	2		1			1						
Тема 13. Modus coniunctivus. Praesens coniunctivi activi et passivi.	3		1			2						
Тема 14. Coniunctio. Particula. Interiectio.	2					2						
Тема 15. Систематизація та узагальнення. Модульна контрольна робота № 2	2		2									
<i>Разом за ЗМ 2</i>	<i>44</i>	<i>6</i>	<i>8</i>			<i>30</i>						
Усього годин	90	14	16			60						

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студента (СРС) є невід’ємною складовою процесу вивчення латинської мови. Її зміст визначений робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, словниками, довідниками тощо. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Зміст СРС з дисципліни „Латинська мова та наукова термінологія” складається з таких видів роботи:

- 1) підготовка до аудиторних робіт;
- 2) самостійне опрацювання матеріалу з латинської мови згідно з навчально-тематичним планом;
- 3) виконання індивідуальних завдань;
- 4) виконання різноманітних вправ;
- 5) переклад речень і текстів спеціального спрямування з латинської мови на українську і навпаки;
- 6) вивчення напам’ять латинської лексики, фахової термінології;
- 7) підготовка до тестових випробувань та письмових самостійних і контрольних робіт.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	<p style="text-align: center;">Модуль 1</p> <p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. Фонетика латинської мови.</p> <p style="text-align: center;">Морфологія латинської мови. Частина I</p> <p style="text-align: center;"><i>Назва теми</i></p>
1	Відомості про латинську мову та її місце в індоєвропейській сім'ї мов. Періодизація історії латинської мови. Пам'ятки римської писемності. Народно-розмовна латинська мова (<i>sermo vulgaris</i>) як джерело романських мов. Середньовічна латина як продовження письмової латинської мови. Доля латинської літературної мови після падіння Західної Римської імперії та її роль в історії європейської, світової культури. Латина у фаховій мові. (с.10-23).
2	Phonetica. Alphabetum Latinum. Accentus. Фонетика. Латинський алфавіт. Наголос. Походження латинського алфавіту. Види вимови: класична латинська та середньовічна латинська вимова. Вправи і завдання для читання ¹ (с.25-37).
3	Morphologia . Verbum. Praesens indicativi activi. Морфологія. Дієслово. Теперішній час дійсного способу активного стану. Вправи і завдання (с. 40-50).
4	Imperativus praesentis. Наказовий спосіб теперішнього часу. Вправи і завдання (с. 46-47).
5	Nomen Substantivum. Substantiva primae et secundae declinationum. Іменник. Іменники першої та другої відмін. Вправи і завдання (с. 52-56).
6	Praepositiones. Прийменники (с. 57).
7	Nomen Adiectivum. Adiectiva primae-secundae declinationis. Прикметник. Прикметники першої та другої відмін. Вправи і завдання (с. 52-56).
8	Pronomina personalia, possessiva, pronomen reflexivum, adiectiva pronominalia. Особові займенники, присвійні, зворотний займенник, займенникові прикметники. Вправи і завдання (с. 113).
9	Imperfectum et Futurum I (primum) indicativi activi. Минулий та майбутній час (перший) дійсного способу активного стану. Вправи і завдання (с.109-110).
10	Genus passivum temporum systematis infecti. Пасивний стан часів системи інфекта. Вправи і завдання (с. 111-112).
11	Синтаксис пасивної конструкції. Вправи і завдання (с.113).
	Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Частина II
1	Substantiva tertiae declinationis. Іменники третьої відміни. Вправи і завдання (с. 85-95).
2	Adiectiva tertiae declinationis. Прикметники третьої відміни. Вправи і завдання (с. 97-102).
3	Pronomina demonstrativa, determinativa, relativa, interrogativa, indefinita, negativa. Вказівні займенники, означальні, відносні, питальні, неозначені, заперечні. Вправи і завдання (с. 113).
4	Gradus comparationis adiectivorum. Ступені порівняння прикметників. Вправи і завдання (с. 136-139).
5	Adverbium. Gradus comparationis adverbiorum. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Вправи і завдання (с. 111).

¹ Усі вправи і завдання подаються за підручником: Ревак Н.Сулим В.. Латинська мова(для неспеціальних факультетів).Львів, ЛНУ ім.Івана Франка .2002 .240 с.

6	Declinatio quarta et quinta nominum substantivorum. Четверта і п'ята відміни іменників. Вправи і завдання (с. 117-122).
7	Activum temporum systematis perfecti. Активний стан часів системи перфекта. Вправи і завдання (с. 129-136).
8	Verba anomala. Неправильні дієслова. Вправи і завдання (с. 130-132).
9	Formae verbales (Participia, Gerundium, Gerundivum, Supinum). Дієслівні форми (дієприкметники, герундій, герундив, супін). Вправи і завдання (с. 141-145).
10	Passivum temporum systematis perfecti. Пасивний стан часів системи перфекта. Вправи і завдання (с. 149-155).
11	Verba deponentia, semideponentia, defectiva, impersonalia. Відкладні дієслова, напіввідкладні, недостатні, безособові. Вправи і завдання (с. 149-155).
12	Nomen Numerale. Числівник. Вправи і завдання (с. 158-163).
13	Modus coniunctivus. Praesens coniunctivi activi et passivi. Умовний спосіб. Теперішній час умовного способу активного і пасивного стану. Вправи і завдання (с. 170-173).
14	Coniunctio. Particula. Interiectio. Сполучник. Частка. Вигук. Вправи і завдання (с. 170-173).

5.4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру студенти виконують одне індивідуальне завдання, яке є невід'ємною складовою самостійної роботи. Індивідуальне навчальне завдання студент виконує за рахунок годин самостійної роботи під керівництвом викладача. Індивідуальне навчально-дослідне завдання полягає у написанні реферату чи створенні презентації (в електронному вигляді) на одну із запропонованих тем. Більшість тем стосуються життєдіяльності відомих вчених (як римських, так і персоналій епохи Середньовіччя чи Відродження), тому кожен реферат або презентація повинні містити портрети тих, про кого йде мова, латинські назви їхніх творів тощо. Крім того, індивідуальне завдання може полягати у створенні альбому (з малюнками і латинськими підписами та їх українськими відповідниками) латинської термінології.

Назви рефератів і презентацій:

1. Основні віхи історії латинської мови.
2. Латинська мова в творчості українських письменників.
3. Латинські крилаті вислови.
4. Латинізми в сучасній українській мові.
5. Слова латинського походження в європейських мовах.
6. Культурно-історичне значення латинської мови.
7. Порівняльний аналіз граматики класичних європейських мов.
8. Історія взаємозв'язку латинської і національних європейських мов.
9. Латиномовна наукова термінологія.
10. Власні імена латинського походження.
11. Римський календар.
12. Римські боги.
13. Римський Колізей.
14. Навчання і виховання у Римі.
15. Свята у Стародавньому Римі.
16. Римський дім.
17. Римський одяг і прикраси.
18. Римські імена.
19. Римське військо (зброя, нагороди і т.д.).
20. Римські монети.
21. Відомі постаті.

ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний проєктор, засоби презентацій, курс дисципліни в Moodle та проведення занять онлайн в Google Meet.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники та посібники.

Базові конспекти.

Словники та довідники.

Роздруковані тексти практичних та індивідуальних робіт та їхній електронний варіант.

Вивчення латинської мови студентами передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси – опубліковану українську та іноземну літературу (підручники, навчальні посібники, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Кожен студент опановує навчальний курс з латинської мови протягом I семестру, склавши залік й одержує підсумкові оцінки відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Форми контролю: відвідування практичних занять та робота на них, виконання практичних завдань, ІНДЗ (у рамках самостійної роботи студента), тестування, диктанти, вивчення напам'ять фахової термінології, латинської лексики, сентенцій та латинських крилатих висловів, переклад оригінальних і адаптованих текстів з латинської мови на українську і навпаки, складання заліку.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути: контрольні роботи, стандартизовані тести, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

(залік)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 1											
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	30
	5	5		5				5	10		

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль № 2														
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	30
5			5			5			5			10		

Поточне тестування та самостійна робота			Сумарна кількість балів
ЗМ № 1	ЗМ № 2	Кількість балів	
Т1-Т11	Т1-Т14	(залікова робота)	
30	30	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Керівні принципи

Керівними принципами при викладанні курсу «Латинська мова та основи наукової термінології» є академічна доброчесність, креативність, толерантність, дискусійність, плюралізм думок, повага до різних конфесій.

Не толеруються будь-які форми порушення академічної доброчесності, академічна неуспішність, списування, плагіат, неповага до різних віросповідань.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Гуменюк Ж.Г. Латинська мова : навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів. – 3-тє вид., переробл. / Ж.Г. Гуменюк, Т.В.Сторчова. – К. : Кондор, 2011. – 340 с.
3. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь. – изд. 2-е, стереотип. / И.Х. Дворецкий. – М. : Русский язык, 1986. – 960 с.
4. Звонська Л.Л. Латинська мова : [Підруч. для студ. відділень класичної філології та ін. філолог. спеціальностей] / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – 528 с. (2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 711 с).
5. Латинский язык : [Учеб. для пед. ин-тов по спец. «Иностранный язык»] / В.Н. Ярхо, З.А. Покровская, Н.Л. Кацман и др.; Под ред. В.Н. Ярхо, В.И. Лободы. – 5-е изд., стер. – М. : Высш. шк., 1998. – 384 с.
6. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К. : Обереги, 2004. – 448 с.
7. Литвинов В.Д. Латинська мова : [Підручник для вузів] / В.Д. Литвинов, Л.П. Скорина. – К. : Вища школа, 1990. – 247 с.
8. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник / В.Д. Литвинов. – К. : Українські пропілеї, 1998. – 712 с.
9. Литвинов В.Д. 500 крилатих латинських висловів. Тексти. Латино-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники / В.Д. Литвинов, Л.П. Скорина. – К.: Індоєвропа, 1993. – 321 с.
10. Лучканин С.М. Латинські сентенції з історико-літературним коментарем і відповідниками з давньогрецької та новоєвропейських мов : [Навчальні матеріали до вивчення латинських афоризмів для студентів філологічного та історичного факультетів] / С.М. Лучканин. – К. : Знання, 1999. – 56 с.

11. *Лучканин С.М.* Нариси з історії класичної філології : [Навчальний посібник для магістрантів і студентів спеціальності „класична філологія”] / С.М. Лучканин. – К. : Наук. світ, 2004. – 202 с.
12. *Лучканин С.М.* Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем : навч. посіб. із вивч. латин. афоризмів для студ. Ін-ту філол. та іст. фак. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка / С. М. Лучканин. – К. : Наук. світ, 2008. – 136 с. – Бібліогр. : с.128-133.
13. *Макар І.С., Любімова О.В.* Латинська мова для студентів факультету іноземних мов = Latin language for students of Foreign languages department : навч.-метод. посібник / І.С. Макар, О.В. Любімова. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. – 192 с.
14. *Макар І.С.* Основи латинської мови для студентів-філологів : навч.-метод. посібник / І.С. Макар., О.В.Любімова – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. – 119 с.
15. *Маслюк В.П.* Латинська мова : [підруч. для гуманітар. ф-тів ун-тів] / В.П.Маслюк, М.Г.Сенів. – Харків : Основа, 1992. – 304 с.
16. *Маслюк В.П.* Латинська мова : [підр. для філолог. та істор. ф-тів ун-тів] / В.П. Маслюк, Р.М. Оленич. – Львів : Вища шк., 1975. – 216 с.
17. *Мушак Ю.Ф.* Латинська мова / Ю.Ф. Мушак. – Львів : Вид-во при Львівському ун-ті, 1964. – 324 с.
18. *Оленич Р.М.* Латинська мова : [Підр. для студентів ф-тів романо-герман. філології] / Р.М. Оленич. – Львів : Світ, 1993. – 336 с.
19. *Оленич Р.М.* Латинська мова / Р.М. Оленич. – Львів : Світ, 2001. – 350 с.
20. *Оленич Р. М.* Латинська мова / Р.М. Оленич. – 2-е вид., виправлене. – Львів : Вид-во “Світ”, 2001. – 350 с.
21. *Оленич Р.М.* Латинська мова / Р.М. Оленич, І.Р. Оленич, Б.В. Чернюх. – Львів : Світ, 1994. – 408 с.
22. *Оленич Р.М.* Латинська мова : [навчальний посібник] / Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В. – Вид. 2-ге, виправл. і доповн. – Львів : Світ, 2008. – 472 с.
23. *Ревак Н.Г.* Латинська мова (для неспеціальних факультетів) / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 240 с.
24. *Ревак Н. Г.* Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця : Нова Книга, 2006. – 440 с.
25. *Сенів М. Г.* Латинська мова: підруч. для студ. гуманіт. ф-тів / М. Г. Сенів, І. Г. Альошина; Донец. нац. ун-т — Вид. 3-тє, доповн. і поліпш. — Донецьк : Ноулідж, 2009. — 350 с.
26. *Сенів М.Г.* Porta antiqua: Підр. з латин. мови для учнів гуманітарн. коледжів, ліцеїв, гімназій / Сенів М.Г., Скорина Л.П., Постова Н.С. / За ред. М.А. Собуцького. – К. : СІНТО, 1994. – 272 с.
27. *Сторчова Т.В.* Латинська мова: підручник / Т.В.Сторчова, Ж.Г.Гуменюк. – К. : Видавничий Дім „Слово”, 2015. – 512 с.
28. *Цимбалюк Ю.В.* Англо-латинсько-українсько-російський словник афоризмів / Ю.В. Цимбалюк. – К. : Грамота, 2009. – 408 с.
29. *Яковенко Н.М.* Латинська мова : [підручник] / Н.М. Яковенко, В.М. Миронова. – К. : Знання, 2005. – 541 с.
30. *Яковенко Н.М.* Латинська мова : [підручник] / Н.М.Яковенко, В.М.Миронова. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2009. – 455 с.
31. Ad usum cotidianum. Латинські прислів'я з історико-філологічним коментарем : [Навч.-метод. посібник] / Укл. *Г.М. Загайська.* – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 24 с.
32. Allen and Greenough's New Latin Grammar for Schools and Colleges / Edited by *J.B. Greenough, G.L. Kitteredge, A.A. Howard, and Benjamin L. D'Ooge.* – Boston : Ginn & Company, 1903. – 490 p.

33. [Demchenko O.](#) The Latin language and the fundamentals of medical terminology : Manual for the students of higher educational establishments with the English language of instruction / [O. Demchenko, M. Zakaliuzhnyi.](#) – Ternopil : Ukrmedknyha, 2004. – 284 p.
34. Exercitia Latina : [Навч.-метод. посібник. Практична частина] / Укл. *Г.М. Загайська.* – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 32 с.
35. Grammatica Latina : [Навч. посібник. Теоретична частина] / Укл. *Г.М. Загайська.* – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 60 с.
36. Latin Dictionary: Latin-English, English-Latin. – 2nd ed. – HarperCollins Publishers, 1996. – 752 p.
37. *Mueller H.-F.* Latin 101: Learning a Classical Language. Course Guidebook / Hans-Friedrich Mueller. – Chantilly, Virginia : The Great Courses 2013. – 440 p.
38. The Latin Vocabulary: Containing the Latin of the English Words which Occur in the Usual Parlance of Social Life, Classified and Arranged Antithetically / Rev. *David Williams.* – London : Shenwood, Gilbert, and PIPER, 1829. – 108 p.
39. *Wilczyński S.* Porta Latina. Podręcznik do języka łacińskiego i kultury antycznej / Stanisław Wilczyński, Ewa Pobiedzińska, Ewa Jaworska. – Warszawa : Wydawnictwo szkolne PWN, 2005. – 176 s.

Допоміжна

1. *Бабичев Н.Т.* Словарь латинских крылатых слов: 2500 единиц / Н.Т. Бабичев, Я.М. Боровский / Под ред. Я.М. Боровского. – М. : Русский язык, 1982. – 959 с.
2. *Боровский Я.М.* Учебник латинского языка. Для гуманитарных факультетов университетов / Я.М. Боровский, А.В. Болдырев. – 4-е изд., доп. – М. : Высш. шк., 1975. – 479 с.
3. *Грищенко С.П.* Контрольні завдання і тести з латинської мови для студентів-філологів. Частина 1 / С.П. Грищенко. – К. : Наук. світ, 2001. – 72 с.
4. *Кислюк О.І.* Курс латинської мови / О.І. Кислюк. – К. : Вид. дім „КМ Академія”, 2002. – 144 с.
5. *Коваль А.П.* Крилаті вислови в українській літературній мові / А.П. Коваль, В.В. Коптілов. – К. : Вища шк., 1975. – 336 с.
6. *Козаржевский А.Ч.* Учебник латинского языка / А.Ч. Козаржевский. – М. : Высшая шк., 1971. – 312 с.
7. *Корж Н.Г.* Из скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 – е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
8. *Корж Н.Г.* Латинська мова : [Підр. для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосв. шкіл] / Н.Г. Корж, С.А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с.
9. Краткий словарь латинских слов, сокращений и выражений / Сост. *В.Н. Купреянова, Н.М. Умнова.* – Новосибирск : Сибирское отделение изд-ва «Наука», 1975. – 116 с.
10. Крылатые латинские выражения / Авт.-сост. *Ю.С. Цыбульник.* – М. : АСТ, Харьков : Фолио, 2005. – 352 с.
11. Латинські вирази. Латинсько-український словник. Навчальні матеріали з латинської мови / Упоряд. *Я.В. Пузиренко.* – К. : ВПЦ „Київ. ун-т”, 2000. – 60 с.
12. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. *Ю. Цимбалюка;* вступ. слово *Й. Кобова.* – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
13. Методичні вказівки для самостійної роботи з латинської мови для студентів 1-2 курсів філологічного факультету / Укладач *М.В. Орос.* – Ужгород : Вид-во при Ужгородському ун-ті, 1988. – 20 с.
14. Методичні вказівки до вивчення латинської мови для студентів-заочників філологічного факультету / Укладач *В.Є. Яніш.* – К. : КДУ, 1981. – 68 с.
15. *Михайлова О.Г.* Практичний курс „Латинська мова” : [Посібник для студентів заочної форми навчання Інституту філології] / О.Г. Михайлова, В.Є. Яніш. – К. : ВПЦ „Київ. ун-т”, 2003. – 160 с.

16. Мудрість народна – мудрість міжнародна. Прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовами / Укл. Жовківський А.М., Жовківська Г.А., Івасютин Т.Д., Макар Ю.І., Попеску І.В. та ін. – Чернівці : Рута, 2004. – 256 с.
17. Овруцький Н.О. Крылатые латинские выражения в литературе / Н.О. Овруцкий. – М. : Просвещение, 1969. – 350 с.
18. Цимбалюк Ю.В. Латинські прислів'я і приказки / Ю.В. Цимбалюк. – К. : Вища шк., 1990. – 436 с.

9. Інформаційні ресурси

1. <http://ancientrome.ru/>
2. <http://www.textkit.com>
3. <http://www.sprachprofi.de.vu>
4. <http://latinum.mypodcast.com>
5. <http://www.carmentalatin.com>
6. <http://humanum.arts.cuhk.edu.hk/Lexis/Latin>
7. <http://www.nd.edu/~archives/latgramm.htm>
8. <http://www.latinteach.com/index.html>
9. <http://www.ectaco.com>
10. <http://www.yleradio1.fi/nuntii/>
11. <http://ephemeris.alcuinus.net>
12. <http://www.latin.org>
13. <http://www.forumromanum.org>
14. <http://www.latimedireito.adv.br>
15. <http://dekart.f.bg.ac.yu/~vnedeljk/VV/>
16. <http://www.roma-victor.com>

Викладач _____ к.ф.н., доц. Загайська Г.М.
Викладач _____ к.ф.н., доц. Чакал І.С.
Викладач _____ к.ф.н., доц. Любімова О.В.